

Ustanovení § 3, že nucený likvidátor zastaví dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, a provede volný rozprodej zbývajících zásob bavlny a příze, dlužno bráti v souvislosti, z čehož vychází, že výrazem dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, dlužno rozuměti jen dispoice a obchody se zásobami, Družstvem zamýšlené nebo již připravované, dosud však neuskutečněné, zejména další nucené rozdělení, nikoli však realizování obchodů, před působností zákona platně a závazně již uzavřených, a vymáhání pohledávek, z obchodů těch vzešlých, a jaký případ dle tvrzení strany žalující v tomto sporu jde. §§ 5 až 9 zákona ustanovují jen, jak provéstí je rozvrh úhrady nekrytého zbytku a jakým způsobem je uloženu úhradu vymáhati, netýkají se však vymáhání pohledávek z trhových smluv, Družstvem již dříve uzavřených.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok žalobní opírá se o kupní smlouvu, uzavřenou před platností zákona ze dne 19. ledna 1922, čís. 29 sb. z. a n., tudíž o důvod soukromoprávní. Zákon tento nezrušil ani výslovně ani mlčky kupních smluv, uzavřených před jeho platností žalujícím Družstvem, a nevyločil pořadu práva pro spory, zahájené tímto Družstvem, na splnění nároků, vzniklých z kupních smluv, jím uzavřených. Zákonem tím zmocněn byl ministr obchodu ustanoviti nuceného likvidátora, jenž zastaví dosavadní likvidační kroky, Družstvem podniknuté, a provede volný rozprodej zbývajících zásob bavlny. Nebude-li tímto způsobem uhrazena světojná cena (§ 4), rozvrhne úhradu způsobem, vytčeným v §§ 4—6 zák. Konečný rozvrh provede likvidátor dle § 8 ukládacími platebními příkazy, proti nimž lze podati rekurs k ministru obchodu. Těmito předpisy nebyla změněna soukromoprávní povaha žalobního nároku, opírajícího se o kupní smlouvy, zejména nestalo se tak § 8, upravujícím konečný rozvrh pouze pro případ, že nebude volným rozprodejem uhrazena původní cena nákupu. Ostatními vývody dovolacího rekursu popírá žalovaná strana jediné oprávnění žalující strany ke sporu, ne však přípustnost pořadu práva. Poukazuje se proto dovolací rekurs na správné důvody napadeného usnesení.

Čís. 1756.

Výrobní a hospodářská společenstva (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Jest přípustno rozšíření obchodování na členy a nečleny v mezích zákona, nikoliv však rozšiřovati veškerou činnost i na nečleny.

Postup, upravený §em 84 zákona lze určití pro každou ztrátu podílů.

(Rozh. ze dne 4. července 1922, R I 779/22.)

Rejstříkový soud vrátil společenstvu s r. o. opověď k rejstříku mimo jiné, by v § 2, ad 1. stanov za slovo »přijímatí« vsunuta byla slova »od členů« a ustanovení, že činnost družstva může se rozšířiti i na nečleny, bylo vynecháno, poněvadž činnost družstevní musí dle § 1 zák. o společenstvech ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. a § 85 zákona ze

dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák. býti obmezena na členy. Re k u r s n í s o u d usnesení prvního soudu potvrdil a nařídil změnu stanov ještě v tom směru, by v § 42 I. odstavec stanov, jednajícím o krytí ztrát, bylo vypuštěno »Nestačí-li tento, odepíše se z usnesení valné hromady ztráta ze závodních podílů«, aby byl vynechán též odstavec druhý, ježto zákon o společenstvech stanoví ohledně družstev s obmezeným ručením jakým způsobem mají se krýti ztráty, zejména v §§ 76 a násl. a nejsou přípustny odpisy z jednotlivých závodních podílů a zase jich doplňování, jak se dějí v § 42 předložených stanov.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu potud, že vyloučil z usnesení rekursního soudu opravu § 42 stanov, jinak mu nevyhověl.

D ů v o d y :

Co jest účelem společenstva ustanovuje § 1 zák. o společenstvech. Účel ten záleží v podpoře výdělků nebo hospodářství vlastních členů, jest tedy čistě hospodářským ve prospěch členů vyvolaným zařízením. Činnost společenstva musí tedy směřovati přímo k dosažení účelu, to jest ku podpoře výdělků nebo hospodářství členů. Každý jiný účel jest vyloučen a nesmí býti společenstvu dovolen, neboť pak by to přestalo býti společenstvo ve smyslu zákona o společenstvech. To plyne jednak ze znění § 1 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. z., jednak také z předpisu § 88 téhož zákona, který přímo označuje za přečin, pak-li že společenstvo svou činnost nebo svá jednání rozšiřuje na jiné předměty než ony, jež jsou uvedeny v § 1. V případě, o nějž tu jde, § 2 stanov výslovně praví, »činnost družstva může se rozšiřovati i na nečleny«, což zřejmě odporuje znění § 1 zákona. Nesmí se tomu ovšem rozuměti tak, že by družstvo nebylo ani oprávněno, potřebné nákupy i od nečlenů si zaopatřovati, čímž ovšem se činnost družstva v celém rozsahu na nečleny nerozšiřuje, nýbrž pouze opatřuje, čeho třeba ve prospěch hospodářství členu, i od nečlenu. Tak, jak stanovy to káží, by to však znamenalo, že i nečlenové by mohli býti podílníky na hospodářství společenstevním, čímž by zařizované sdružení vytklo si také za účel podporování blahů nejen svých členů, nýbrž i osob třetích, kterýžto účel jest ale zákonem vyloučen. Proto zcela správně soudy nižší opravu stanov ve smyslu tom nařídily. Pakliže takto na věc se pohlíží, není tu rozporu mezi citovanými ustanoveními zákona a §§ 85 a 100 zákona ze dne 25. října 1896, čís. 220 ř. zák., které na myslí mají jen přípustné obchodování se členy a nečleny v mezích zákona, nikoliv však rozšiřování veškeré činnosti i na nečleny a které ovšem kdyby takové nepřípustné rozšiřování se dalo, vyvozují z toho i důsledky.

§ 84 zákona o společenstvech určuje další postup, zjistí-li se, že polevička z upsaných podílů jest ztracena. Souhlasně s ustanovením tím upravuje § 42 stanov otázku tu pro každou ztrátu, neměně ničeho na ustanovení zákona v jiných směrech, zejména na ručení členů a doplňování zmenšených podílů, kteréžto ustanovení tím tedy v platnosti, jak ani jinak býti nemůže, ponechává. Vzhledem k tomu není odůvodněno napadeným usnesením nařízené vypuštění dvou vět z § 42 stanov, a bylo proto rekursu ve směru tom vyhověno.